

საქართველოს პრემიერ-მინისტრის
2009 წლის 24 ნოემბრის
№ 342 ბრძანების
დანართი

სახელობო განათლების რეფორმის სტრატეგია

(სახელობო განათლებისა და მომზადების
შუალედური სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა
2009-2012 წლებისათვის)

ს ა რ ჩ ე ვ ი

სახელობო განათლების რეფორმის სტრატეგიის მიზნები	3
სტრატეგიის ძირითადი პრინციპები.....	5
სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემის დღევანდელი გამოწვევები	8
სტრატეგიის ამოცანები	13
ამოცანა 1. სახელობო განათლებისა და მომზადების ხელმისაწვდომობის გაზრდა და მოქალაქეთა პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა.....	14
პრიორიტეტული მიმართულება 1.1 – სახელობო განათლებისა და მომზადების პროგრამების დაფინანსება სტუდენტებისათვის პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში	15
პრიორიტეტული მიმართულება 1.2 – სახელობო განათლებაში არსებული საგანმანათლებლო ჩიხის აღმოფხვრის გზების ძიება და შესაბამისი მექანიზმების დანერგვა	15
პრიორიტეტული მიმართულება 1.3 – სახელობო განათლებისა და მომზადების ხელმისაწვდომობისა და მასში მოსახლეობის ჩართულობის გაზრდა	16
პრიორიტეტული მიმართულება 1.4 – წინმსწრები განათლების აღიარების მექანიზმების შემუშავება.....	19
ამოცანა 2. სახელობო განათლებისა და მომზადების ხარისხის უზრუნველყოფა.....	20
პრიორიტეტული მიმართულება 2.1 – სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამების განმახორციელებელი დაწესებულებების ინსტიტუციური, მატერიალურ-ტექნიკური და ადამიანური რესურსების განვითარების ხელშეწყობა.....	21
პრიორიტეტული მიმართულება 2.2 – სოციალური პარტნიორობის მექანიზმების ჩამოყალიბება რეგულაციური საგანმანათლებლო პროგრამების შექმნის მიზნით	23
პრიორიტეტული მიმართულება 2.3 – ეროვნულ პროფესიულ კვალიფიკაციათა ჩარჩოსა და პროფესიული სტანდარტების შემუშავება.....	24
პრიორიტეტული მიმართულება 2.4 – ბაზრის მოთხოვნების შესაბამისი და სტუდენტზე ორიენტირებული სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავებისა და სრულყოფის სტიმულირება.....	25
პრიორიტეტული მიმართულება 2.5 – სახელობო განათლებისა და მომზადების ხარისხის შეფასებისა და ხელშეწყობის მექანიზმების დანერგვა.....	26
ამოცანა 3. თანამონაწილეობის პრინციპზე დამყარებული სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემის მართვისა და ეფექტიანი და სამართლიანი დაფინანსების მოდელის ჩამოყალიბება.....	27
პრიორიტეტული მიმართულება 3.1 – სახელობო განათლებისა და მომზადების სოციალური პარტნიორობის პრინციპებზე დამყარებული მართვის მექანიზმების შექმნა და ამოქმედება	28
პრიორიტეტული მიმართულება 3.2 – სახელობო განათლებისა და მომზადების ეფექტიანი დაფინანსების მექანიზმების შექმნა და ამოქმედება.....	31
პილოტირების შედეგები 2012 წლის ბოლოსათვის	33

სახელობო განათლების რეფორმის სტრატეგიის მიზნები

სახელობო განათლების რეფორმის სტრატეგიის (სახელობო განათლებისა და მომზადების შუალედური სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა 2009-2012 წლებისათვის) (შემდგომში – სტრატეგია) მიზნებია:

ა) კონკურენტუნარიანი კადრების მომზადება შიდა და საერთაშორისო შრომის ბაზრებისათვის;

ბ) სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემის დაახლოება და ჰარმონიზაცია ერთიან ევროპულ და საერთაშორისო საგანმანათლებლო სივრცესთან;

გ) პიროვნების თვითრეალიზაციის ხელშეწყობა;

დ) ადამიანების სოციალური დაცვის ხელშეწყობა.

ითვალისწინებს რა კვალიფიციური კადრების კონკურენტუნარიანობის ამაღლებისა და ევროკავშირთან საქართველოს სამეზობლო პოლიტიკის მიზნებს, სტრატეგია იზიარებს 2000 წელს ევროკავშირის მიერ მიღებული მემორანდუმის „სწავლა მთელი სიცოცხლის განმავლობაში“¹ პრინციპებს.

სახელობო განათლებისა და მომზადების ახალი სისტემის არსებობის პირობებში საგრძნობლად გაიზრდება პროფესიული სწავლების ცენტრების დამოუკიდებლობის ხარისხი, გაფართოვდება მათი ფუნქციები, განმტკიცდება/გაფართოვდება ურთიერთობა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგმება სახელობო განათლებისა და მომზადების სფეროში კერძო სექტორის როლის გაზრდისაკენ.

¹ A Memorandum on Lifelong Learning, Commission Staff Working Paper. Brussels, 2000. SEC(2000) 1832

აღნიშნულ პროცესებს სოციალური მნიშვნელობაც ენიჭებათ. სტრატეგიის მიხედვით, სახელობო განათლება და მომზადება მიჩნეულია არა მხოლოდ დასაქმების საშუალებად, არამედ ადამიანის სოციალური დაცვისა და კეთილდღეობის საფუძვლადაც, ვინაიდან მოქალაქის კეთილდღეობისათვის წარმატებული პროფესიული კარიერა აუცილებელია.

სახელმწიფო ხელს შეუწყობს სახელობო განათლებასა და მომზადებაში საკუთრების სხვადასხვა ფორმის საგანმანათლებლო დაწესებულებათა შექმნას, ფორმალურ განათლებასთან ერთად არაფორმალური (მათ შორის, ინფორმალური) განათლების განვითარებას (მათ შორის, ზრდასრულებისთვის), შექმნის მათი აღიარების მექანიზმებს. ამასთან, წინამდებარე დოკუმენტი ხაზს უსვამს იმ გარემოებას, რომ სახელობო განათლებისა და მომზადების ორგანიზება-ფუნქციონირება არ განეკუთვნება მხოლოდ ერთი სახელმწიფო დაწესებულების კომპეტენციას. სახელობო განათლება და მომზადება არის სახელმწიფოს სხვადასხვა დაწესებულებათა, დამსაქმებლების, პროფესიული კავშირების, საგანმანათლებლო დაწესებულებათა (განათლების პროვაიდერთა), მოსწავლეებისა და მათი მშობლების, მასწავლებელ-ინსტრუქტორთა და მთლიანად სამოქალაქო საზოგადოების მუდმივი თანამშრომლობის საგანი.

წინამდებარე სტრატეგია შესაბამისობაშია ასევე ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის სამოქმედო გეგმა „ევროკავშირი – საქართველოს“ მიზნებთან, რომელიც ითვალისწინებს ქართული საგანმანათლებლო სივრცის ჰარმონიზაციას ევროპულ საგანმანათლებლო სივრცესთან და მის ძირითად პრინციპებს – მთელი სიცოცხლის განმავლობაში განათლების მიღების შესაძლებლობის მინიჭებას თითოეული მოქალაქისათვის, სახელობო განათლების ადაპტირებას შრომის ბაზრის მოთხოვნებთან, სოციალურ პარტნიორობა და სამოქალაქო საზოგადოების დაინტერესებულ წარმომადგენელთა აქტიური მონაწილეობით.

სტრატეგიის ძირითადი პრინციპები

სამუშაო ძალის კონკურენტუნარიანობის მიზნიდან გამომდინარე, წინამდებარე სტრატეგია ეყრდნობა შემდეგ პრინციპებს:

სწავლა მთელი სიცოცხლის განმავლობაში – პროფესიულ კვალიფიკაციათა მოქნილი და ადვილად გასაგები სისტემა, წინმსწრები განათლების აღიარების სისტემა, უცხო ქვეყანაში მიღებული სახელობო განათლების კვალიფიკაციების აღიარების სისტემა, პროფესიულ სტუდენტზე (შემდგომში – სტუდენტი) ორიენტირებული სწავლების სხვადასხვა ფორმა (როდესაც საგანმანათლებლო პროგრამების შინაარსი და ხანგრძლივობა სტუდენტის საჭიროებებზეა მორგებული, შესაძლებელია სტუდენტთა ჰორიზონტალური და ვერტიკალური მობილობა), სისტემის გახსნა ყველა ასაკის სტუდენტისათვის, პროფესიული ორიენტაციის, კარიერის დაგეგმვისა და პროფესიული განვითარების საკონსულტაციო სისტემა უზრუნველყოფს „სწავლა მთელი სიცოცხლის განმავლობაში“ პრინციპების რეალიზების წინაპირობებს;

სოციალური პარტნიორობა – სახელობო განათლებაში სოციალური პარტნიორობა ეფუძნება სახელმწიფოს, დამსაქმებლებს, პროფესიულ კავშირებს, განათლების პროვაიდერებსა და საზოგადოებრივ სექტორს შორის მჭიდრო თანამშრომლობასა და მუდმივ სოციალურ დიალოგს. გათვალისწინებულია სოციალური პარტნიორობის აქტიური ჩართვა სისტემასთან დაკავშირებული მმართველობითი გადაწყვეტილებების მომზადებაში ყველა დონეზე;

ევროპულ კვალიფიკაციებთან შესაბამისობა – გულისხმობს საქართველოში დანერგილი პროფესიული სტანდარტების შესაბამისობას ევროპულ პროფესიულ სტანდარტებთან, რაც უზრუნველყოფს კვალიფიკაციათა ურთიერთშესაბამისობას. საქართველოში მიღებული კვალიფიკაცია დააკმაყოფილებს საერთა-

შორისო მოთხოვნებს და, შესაბამისად, უზრუნველყოფს მოქალაქის კონკურენტუნარიანობას;

მმართველობითი გადაწყვეტილებების ინფორმაციული უზრუნველყოფა – გადაწყვეტილებების მიღებისას გამოყენებული იქნება უახლესი სტატისტიკური და კვლევებზე დაფუძნებული ანალიტიკური ინფორმაცია;

თანამონაწილეობა და გამჭვირვალება – გადაწყვეტილებების მიღება სახელობო განათლებისა და მომზადების სფეროში მოხდება სოციალურ პარტნიორებთან, პროვაიდერებთან, სტუდენტებთან, მასწავლებელ/ინსტრუქტორებთან და სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაციების საფუძველზე. ყველა დაინტერესებული მხარის ჩართულობა გადაწყვეტილებების მიღების და აღსრულების პროცესში ხელს შეუწყობს გამჭვირვალებას;

რეგიონალური მიდგომა – სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემა ორიენტირებული იქნება ადგილობრივ (რეგიონალურ) მოთხოვნებზე. რეგიონალური განვითარების მიმდინარე და დაგეგმილი ამოცანებიდან გამომდინარე, ხორციელდება სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემის ოპტიმიზაცია და ადაპტაცია. სისტემის ორიენტაცია რეგიონების მოთხოვნებზე გააადვილებს ადამიანების დასაქმებას და უზრუნველყოფს ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებას. საჭიროებებზე ორიენტირებული გადაწყვეტილების მიღების ფუნქციები გადანაწილდება რეგიონალურ დონეზეც;

პროგრამული მრავალფეროვნება – პროგრამული მრავალფეროვნება საშუალებას აძლევს სტუდენტს, აირჩიოს მისთვის ყველაზე მისაღები საგანმანათლებლო პროგრამა. იარსებებს განსხვავებული საგანმანათლებლო პროგრამები ხანგრძლივობის, შინაარსისა და ფორმის მიხედვით. ორიენტაცია იქნება ადგილობრივი ისეთი საგანმანათლებლო პროგრამების ხელშეწყობაზე, რომლებიც უზ-

რუნველყოფს ადამიანური რესურსების მდგრად განვითარებასა და სიცოცხლის განმავლობაში პირის მიერ სწავლის შესაძლებლობას აკადემიური უმაღლესი და სახელობო განათლებისა და მომზადების ტრაექტორიების გასწვრივ;

დეცენტრალიზაცია, ავტონომიურობა და ანგარიშვალდებულება – სისტემის დეცენტრალიზაცია და სახელობო განათლებისა და მომზადების პროვაიდერთა ავტონომიურობა უზრუნველყოფს მეტ მოქნილობას, სწრაფ რეაგირებას ბაზრის მოთხოვნებზე და მეტ ეფექტიანობას. დეცენტრალიზაციისა და გაზრდილი ავტონომიურობის პირობებში, საგანმანათლებლო დაწესებულებები ანგარიშვალდებულნი იქნებიან საკუთარი მმართველობითი ორგანოს (სამეთვალყურეო საბჭოს) წინაშე;

ეფექტიანობა – სისტემა რაციონალურად გამოიყენებს არსებულ ფინანსურ, ინფრასტრუქტურულ და ადამიანურ რესურსებს; ადვილად მოახდენს ადაპტირებას ქვეყნის სოციალურ და ეკონომიკურ საჭიროებებზე;

ხარისხი – სისტემა მოამზადებს შიდა და საერთაშორისო შრომის ბაზრების მოთხოვნისა და პიროვნული საგანმანათლებლო ინტერესების შესაბამისი ცოდნისა და უნარების მქონე კადრებს;

ხელმისაწვდომობა – სისტემა უზრუნველყოფს სახელობო განათლებისა და მომზადების ფინანსურ და გეოგრაფიულ ხელმისაწვდომობას, რაც თითოეულ ადამიანს მისცემს პროფესიული განვითარების შესაძლებლობას მთელი სიცოცხლის განმავლობაში;

ინკლუზია – სტრატეგია ხაზს უსვამს განათლების გზით თითოეული ადამიანის პიროვნული განვითარების უფლებას და ითვალისწინებს დამატებით ღონისძიებებს პროფესიულ განათლებაში მოსახლეობის ისეთი ჯგუფების ჩართულობის გასაზრდელად, როგორებიც არიან: იძულებით გადაადგილებული პირები – დევ-

ნილები, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირები, პატიმრები, სხვა მსჯავრდებულები, ეთნიკური უმცირესობები, სხვადასხვა კატეგორიის რისკ-ჯგუფები (მათ შორის, ქუჩის ბავშვები), სოციალურად დაუცველნი და ა.შ. მოსახლეობის ასეთი ჯგუფების ჩართულობის ზრდა უზრუნველყოფს მათ სოციალურ დაცვასა და საზოგადოებრივ ინტეგრაციას.

სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემის დღევანდელი გამოწვევები

სახელობო განათლებისა და მომზადების ხელმისაწვდომობა და მოქალაქეთა პროფესიული განვითარება

სისტემის არასაკმარისი სიმძლავრე – არ არის უზრუნველყოფილი სახელობო განათლებისა და მომზადების ხელმისაწვდომობა, არსებული საგანმანათლებლო დაწესებულებების პოტენციური სასწავლო ადგილების თვალსაზრისით სავარაუდოდ ვერ დააკმაყოფილებს მოთხოვნას სახელობო განათლებასა და მომზადებაზე. სამწუხაროდ, არ არსებობს კვლევებზე დაფუძნებული ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ რეალურად როგორია მოთხოვნა სახელობო განათლებასა და მომზადებაზე.

ე.წ. „საგანმანათლებლო ჩიხი“ – სისტემა ვერ უზრუნველყოფს სტუდენტთა თავისუფალ ვერტიკალურ და ჰორიზონტალურ მოძრაობას საგანმანათლებლო ტრაექტორიების გასწვრივ. ზოგადი განათლების საშუალო საფეხურისა და სახელობო განათლების ტრაექტორიების გამიჯვნის შედეგად იქმნება სისტემა „საგანმანათლებლო ჩიხით“, რომელში მოქცეულ სტუდენტსაც მთელი სიცოცხლის მანძილზე სწავლის მხოლოდ ძალიან მცირე და არაპერსპექტიული შესაძლებლობა ეძლევა. ამ „ჩიხების“ აღმოფხვრის მექანიზმები დასახვეწია.

პოტენციური სტუდენტების ინფორმირებულობის დაბალი დონე – ინფორმაცია პროფესიული სწავლების ცენტრების, სახელობო

საგანმანათლებლო პროგრამების, საგანმანათლებლო დაწესებულებებში მიღების შესაძლებლობების შესახებ თითქმის არ ხვდება სკოლებში. ეს ინფორმაცია არ არის ხელმისაწვდომი პოტენციური ზრდასრული აუდიტორიისათვისაც. არ არსებობს რეგულარული საინფორმაციო ბუკლეტები სახელობო განათლების აბიტურიენტებისათვის. სახელობო განათლებისა და მომზადების საკითხს ნაკლები ყურადღება ეთმობა პრესასა და სატელევიზიო პროგრამებში.

გამართული სასწავლო ბაზის მქონე პროფესიული სწავლების ცენტრების მცირე რაოდენობა – პროფესიული განათლების რეაბილიტაციის პროგრამის ფარგლებში ნაწილობრივ განახლდა 10 პროფესიული სწავლების ცენტრის მატერიალური და სასწავლო ბაზა. ამ მიზნით დაიხარჯა თითქმის 12 მილიონი ლარი. დანარჩენ პროფესიული სწავლების ცენტრებში სარეაბილიტაციო სამუშაოები არ ჩატარებულა. ძალზე მცირეა იმ კერძო საგანმანათლებლო დაწესებულებების რიცხვი, სადაც არსებობს თანამედროვე სასწავლო ბაზა.

საგანმანათლებლო დაწესებულებების პოტენციალის არარაციონალური გამოყენება – საგანმანათლებლო დაწესებულებების პოტენციალი არაა სრულად გამოყენებული. ზოგიერთ რეგიონში კიდევ არსებული სისტემა ვერ აკმაყოფილებს მოსახლეობის მაღალ მოთხოვნას სახელობო განათლებასა და მომზადებაზე. არ არის სათანადოდ გამოყენებული პროფესიული განათლებისა და მომზადების კერძო პროვაიდერთა შესაძლებლობები.

გარკვეული პროფესიების დაუფლების შესაძლებლობების არარსებობა – არსებული საგანმანათლებლო დაწესებულებების ოპტიმიზაციის პირობებში პროფესიების გარკვეული კატეგორიის სწავლება საერთოდ არ მიმდინარეობს. ამას ართულებს ის გარემოებაც, რომ არ არსებობს პროფესიათა ნუსხა, სადაც აღნუსხული იქნება ყველა ის პროფესია, რომელზეც არსებობს მოთხოვნა შრომის ბაზარზე.

დაბალი პრესტიჟი – სახელობო განათლება არ არის პრესტიჟული.

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე პირების უზრუნველყოფა – სახელობო განათლებისა და მომზადების პროვაიდერებს არ გააჩნიათ პირობები სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებების მქონე პირების მისაღებად, რის გამოც სტუდენტებს შორის ამ კატეგორიის ადამიანები თითქმის არ არიან, თუმცა ამის საჭიროება ნამდვილად არსებობს.

წინმსწრები განათლების აღიარების სისტემის არარსებობა – ჩამოუყალიბებელია წინმსწრები განათლების აღიარების სისტემა. როგორც განვითარებული ქვეყნების გამოცდილება გვიჩვენებს, კვალიფიციური კადრები მზადდება არა მხოლოდ ფორმალურ საგანმანათლებლო გარემოში, არამედ ცხოვრების განმავლობაში პრაქტიკული საქმიანობის პროცესში. ქვეყნისათვის აუცილებელი ცოდნის, უნარებისა და კომპეტენციების მნიშვნელოვანი რესურსის სრულად გამოსაყენებლად საჭიროა წინმსწრები განათლების აღიარების სისტემის დანერგვა.

სახელობო განათლებისა და მომზადების ხარისხი

პროფესიულ კვალიფიკაციათა სისტემის გაუმართაობა – პროფესიულ კვალიფიკაციათა ჩარჩოს და პროფესიული სტანდარტების საკითხი უაღრესად მნიშვნელოვანია ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებისათვის, ვინაიდან ისინი წარმოადგენენ შრომის ბაზარზე კვალიფიკაციებზე მოთხოვნისა და მიწოდების პარმონიზაციის მექანიზმს. სისტემა ამჟამად ვერ უზრუნველყოფს დამსაქმებელთა მოთხოვნის დაკმაყოფილებას ისეთ სამუშაო ძალაზე, რომელიც შეესაბამება საწარმოებისა და ორგანიზაციების წარმატებული ფუნქციონირების ამოცანებს.

შრომის ბაზრის რეგულარული კვლევის სისტემის არარსებობა – შრომის ბაზრის კვლევები არის არასისტემატური და ფრაგმენტული. ბაზრის საჭიროებების დადგენის სისტემის არარსებობა შეუძლებელს ხდის სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემის მორგებას ბაზრის საჭიროებებზე.

სახელობო განათლებისა და მომზადების სფეროში ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემის არარსებობა – ხარისხის კონტროლის მექანიზმები სუსტადაა ამოქმედებული როგორც ინსტიტუციურ, ისე პროგრამულ დონეზე.

სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამების სუსტი (ან არარსებული) კავშირი რეგიონის მოთხოვნებთან – აღსანიშნავია ადგილობრივი თვითმმართველობის ინფორმირებულობის დაბალი დონე სახელობო განათლებისა და მომზადების მნიშვნელობისა და პოტენციალის შესახებ; ამავედროულად რეგიონებში განთავსებული პროფესიული სწავლების ცენტრების საგანმანათლებლო პროფილი და პროგრამები ხშირ შემთხვევებში არ შეესაბამება რეგიონის ეკონომიკურ პროფილს და ადგილობრივ საჭიროებებს.

სახელობო განათლების მასწავლებელ/ინსტრუქტორთა და ადმინისტრატორთა მომზადებისა და გადამზადების მუდმივმოქმედი სისტემის არარსებობა – საქართველოს უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებები არ ამზადებენ სახელობო განათლების მასწავლებელ/ინსტრუქტორებს, ასევე ადმინისტრატორებს. ამის გამო ძალიან მცირეა ახალგაზრდა კვალიფიციურ მასწავლებელ/ინსტრუქტორთა რიცხვი. მასწავლებელ/ინსტრუქტორთა და ადმინისტრატორთა კვალიფიკაციის ამაღლების შესაძლებლობები არ არსებობს.

სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემის მართვა და დაფინანსება

სახელმწიფო დაფინანსების განაწილების არაეფექტიანი და არასამართლიანი სისტემა – არ არსებობს სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემის დაფინანსების მოდელი, რომელიც უზრუნველყოფდა სისტემის ეფექტიან და მდგრად ფუნქციონირებას და დაფუნდებული იქნებოდა სამართლიანობის პრინციპზე. არასაკმარისადაა გამოყენებული მრავალარხიანი დაფინანსების წყაროები (დაინტერესებული პირებისა და ოჯახური მეურნეობების პოტენციალი). არ არის შემუშავებული სახელმწიფო დაფინანსების კერძო პროვაიდერამდე მიღწევის შესაძლებლობა, რაც ხელს უშლის კონკურენტული გარემოს ჩამოყალიბებას. არ არის ამოქმედებული სოციალური ჯგუფების დაფინანსების მექანიზმი.

არასაკმარისი სოციალური პარტნიორობა – სახეზეა პროფესიული ასოციაციებისა და დამსაქმებელთა არასაკმარისი ჩართულობა როგორც სასწავლო, ასევე მმართველობით და პოლიტიკის განმსაზღვრელ პროცესებში; აღსანიშნავია პარტნიორობა ინფორმირებულობის დაბალი დონე, მათი მხრიდან მოტივაციის არარსებობა; არ არის ამოქმედებული პარტნიორების ჩართვის კონკრეტული მექანიზმები (სამეთვალყურეო საბჭოების ჩამოყალიბება არ არის დასრულებული), არ არის გათვალისწინებული დამსაქმებელთა წახალისება სახელობო განათლებისა და მომზადების მხარდაჭერისათვის.

მართვის ინფორმაციული სისტემის არარსებობა – სახელობო განათლებასა და მომზადებაში მართვის ინფორმაციული სისტემა და მისთვის მონაცემების შეგროვება ნაკლოვანია. შედეგად, მმართველობითი გადაწყვეტილებები ინფორმაციული უზრუნველყოფის (სტატისტიკა, ანალიზი) სიმწირით გამოირჩევა. 2009 წელს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სტატისტიკის დეპარტამენტმა დაიწყო ინფორმაციის შეგროვება

კერძო და საჯარო პროფესიული სწავლების ცენტრებიდან და იმ უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებებიდან, რომლებიც სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამებსაც სთავაზობენ. სტატისტიკის შეგროვება საჭიროებს სათანადო პროგრამულ უზრუნველყოფას და შესაბამისი კადრების მომზადებას, რაც ამ ეტაპზე არ არსებობს.

კვლევების სიმწირე – არაა შესწავლილი სახელობო განათლებისა და მომზადების სფეროში კერძო საგანმანათლებლო დაწესებულებების გამოცდილება, სოციალური პარტნიორობის პერსპექტივები, ადრე ჩადებული ინვესტიციების შედეგები, ჩატარებული ტრენინგების ეფექტიანობა და ა.შ. სახელობო განათლებისა და მომზადების სფეროში ძალზე ცოტაა გამოყენებითი ხასიათის კვლევები და პოლიტიკის ანალიზი.

დონორების არათანამიმდევრული კოორდინაცია – ამჟამად არ არსებობს დონორების საქმიანობის კოორდინაციის სათანადო მექანიზმები, რაც უზრუნველყოფდა სხვა ქვეყნებიდან მიღებული დახმარების მაქსიმალურად ეფექტიან ხარჯვას.

სტრატეგიის ამოცანები

ამოცანა 1. სახელობო განათლებასა და მომზადებაზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა და მოქალაქეთა პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა.

ამოცანა 2. სახელობო განათლებისა და მომზადების ხარისხის უზრუნველყოფა.

ამოცანა 3. თანამონაწილეობის პრინციპზე დამყარებული სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემის მართვისა და ეფექტიანი და სამართლიანი დაფინანსების მოდელის ჩამოყალიბება.

ამოცანა 1. სახელობო განათლებისა და მომზადების ხელმისაწვდომობის გაზრდა და მოქალაქეთა პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა

განათლების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა ქვეყანაში ადამიანური კაპიტალის ზრდის ერთ-ერთი მთავარი წინაპირობაა, რაც, თავის მხრივ, როგორც პიროვნებების პირად კეთილდღეობაში, ასევე მთლიანად ქვეყნის ეკონომიკურ და სოციალურ მახასიათებლებში აისახება. თუ გავითვალისწინებთ, რომ ყველა მსურველს უნდა მიეცეს სახელობო განათლების/მომზადების შესაძლებლობა, „სწავლა მთელი სიცოცხლის მანძილზე“ პრინციპის შესაბამისად, სისტემა უნდა აკმაყოფილებდეს სხვადასხვა ასაკის პოტენციური სტუდენტის მოთხოვნას სახელობო განათლებასა და მომზადებაზე, ანუ სისტემას უნდა ჰქონდეს სათანადო სიმძლავრე.

პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების შემდგომი განვითარება უნდა დაეფუძნოს დივერსიფიკაციისა და მოქნილობის პრინციპებს, რაც გულისხმობს განსხვავებული იურიდიული ფორმისა და სხვადასხვა ტიპის სახელობო განათლებისა და მომზადების პროვაიდერთა არსებობას, რომელიც უზრუნველყოფს როგორც ახალგაზრდა სტუდენტებს, ასევე ზრდასრულებს ისეთი ცოდნით, უნარებითა და ზოგადი კომპეტენციებით, რომლებიც ხელს შეუწყობს მათ დასაქმებას და ამავე დროს შექმნის ადამიანის შემდგომი პროფესიული განვითარების შესაძლებლობას.

ამ ამოცანის ფარგლებში პრიორიტეტული მიმართულებებია:

პრიორიტეტული მიმართულება 1.1 – სახელობო განათლებისა და მომზადების პროგრამების დაფინანსება სტუდენტებისათვის პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში;

პრიორიტეტული მიმართულება 1.2 – სახელობო განათლებაში არსებული საგანმანათლებლო ჩიხის აღმოფხვრის გზების ძიება და შესაბამისი მექანიზმების დანერგვა;

პრიორიტეტული მიმართულება 1.3 – სახელობო განათლებისა და მომზადების ხელმისაწვდომობისა და მასში მოსახლეობის ჩართულობის გაზრდა;

პრიორიტეტული მიმართულება 1.4 – წინმსწრები განათლების აღიარების მექანიზმების შემუშავება.

პრიორიტეტული მიმართულება 1.1 – სახელობო განათლებისა და მომზადების პროგრამების დაფინანსება სტუდენტებისათვის პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში

პრიორიტეტული მიმართულება 1.2 – სახელობო განათლებაში არსებული საგანმანათლებლო ჩიხის აღმოფხვრის გზების ძიება და შესაბამისი მექანიზმების დანერგვა

სახელობო განათლება და მომზადება განათლების სისტემის შემადგენელი ნაწილია, რომელიც ცოდნაზე დაფუძნებულ საზოგადოებაზე გადასვლის თანამედროვე პირობებში მთელი სიცოცხლის განმავლობაში სწავლების ერთიანი სტრატეგიის პრინციპებს ემყარება.

სტრატეგიაში ერთ-ერთი მთავარი აქცენტი სახელობო დონეზე არსებული ე.წ. „საგანმანათლებლო ჩიხით“ წარმოქმნილი პრობლემის მოგვარებაზე კეთდება. უნდა შეიქმნას პირობები, რომლებიც ხელს შეუწყობს პროფესიული სტუდენტის თავისუფალ შედგენადობას განათლების შემდგომ დონეზე.

ამ პრიორიტეტული მიმართულების ფარგლებში იგეგმება შემდეგი ღონისძიებები:

1.2.1. არსებული საგანმანათლებლო ჩიხის აღმოფხვრის გზებისა და მექანიზმების ძიება;

1.2.1.1. საგანმანათლებლო ჩიხის აღმოფხვრის პერსპექტიული გზებისა და მექანიზმების ძიება და ანალიზი;

1.2.1.2. საგანმანათლებლო ჩიხის აღმოფხვრის პერსპექტიული გზებისა და მექანიზმების პილოტირება;

1.2.1.3. საჭიროების შემთხვევაში, საგანმანათლებლო ჩიხის აღმოფხვრის მიზნით საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელება;

1.2.1.4. საგანმანათლებლო ჩიხის აღმოფხვრის პერსპექტიული გზებისა და მექანიზმების დანერგვა;

1.2.2. ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამების/კომპონენტის მიწოდების სტიმულირება:

– ეროვნულ სასწავლო გეგმაში შესული სახელობო კომპონენტის ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში განხორციელების ხელშეწყობა და შეფასება.

პრიორიტეტული მიმართულება 1.3 – სახელობო განათლებისა და მომზადების ხელმისაწვდომობისა და მასში მოსახლეობის ჩართულობის გაზრდა

არსებული სტრატეგიის ერთ-ერთი უმთავრესი პრიორიტეტია საგანმანათლებლო შესაძლებლობების, პროფესიული განათლების სისტემის სიმძლავრის გაზრდა როგორც სახელობო განათლების საჯარო სექტორში მეტი სტუდენტის მოზიდვითა და არსებული ინფრასტრუქტურული რესურსების უფრო ეფექტიანი გამოყენების საშუალებით, ასევე კერძო სექტორის როლის სტიმულირებით სახელობო განათლებაში. მეტი საგანმანათლებლო რესურსი სსიპის ფორმის პროფესიული სწავლების ცენტრებში, სახელობო განათლების ახალი პროვაიდერები უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებებისა და კერძო სამართლის იურიდიული პირის ფორმის პროფესიული სწავლების ცენტრების სახით უნდა იყოს

იმის საშუალება, რომ პროფესიული განათლების სისტემამ შეძლოს უფრო მეტი პროფესიული სტუდენტის მოთხოვნის დაკმაყოფილება და, ამასთანავე, უფრო ეფექტიანად და, ამავდროულად, შედეგიანად იქნეს გამოყენებული არსებული სახელმწიფო რესურსები. ამ მხრივ, განსაკუთრებული როლი ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში სახელობო განათლების კომპონენტის შეტანასაც ენიჭება, რაც ხელს უწყობს მოსწავლეთა ადრეულ და სწორ პროფესიულ ორიენტაციას – მათ საშუალება ეძლევათ სკოლაშივე გაეცნონ და აირჩიონ მათთვის სასურველი სახელობო პროფესია და საკუთარი ძალებიც მოსინჯონ ამ მხრივ. გარდა ამისა, სკოლაში მიღებული სახელობო განათლება შესაძლოა აღიარებულ იქნეს შემდგომ საფეხურზე, რაც სტუდენტს გაუადვილებს საჭირო პროფესიის დაუფლებას შეძლებისდაგვარად მოკლე დროში.

ამასთანავე, სტრატეგია ითვალისწინებს მოსახლეობის იმ ჯგუფების საჭიროებებსაც, რომელთაც ამ მხრივ განსაკუთრებული ყურადღება სჭირდებათ. ასეთი ჯგუფებია: იძულებით გადაადგილებული პირები – დევნილები, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირები, პატიმრები, სხვა მსჯავრდებულები, ეთნიკური უმცირესობები, სხვადასხვა კატეგორიის რისკ-ჯგუფები (მათ შორის, ქუჩის ბავშვები), სოციალურად დაუცველნი. სისტემაში ასეთი ჯგუფების ჩართულობა უზრუნველყოფს მათ სოციალურ დაცვასა და საზოგადოებრივ ინტეგრაციას.

ამ პრიორიტეტული მიმართულების ფარგლებში იგეგმება შემდეგი ღონისძიებები:

1.3.1. სახელობო განათლებისა და მომზადების პროვაიდერთა ინფრასტრუქტურის ოპტიმიზაცია-რეაბილიტაცია, მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განახლება:

1.3.1.1. სსიპ-ის ფორმის პროფესიული სწავლების ცენტრების ინფრასტრუქტურული საჭიროებების შესწავლა;

1.3.1.2. სსიპ-ის ფორმის პროფესიული სწავლების ცენტრების სასწავლო კორპუსებისა და სახელოსნოების სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოების შესრულება (ფასადების აღდგენა, სახურავების, კარ-ფანჯრების გამოცვლა, გათბობის სისტემების მონტაჟი და სხვ.);

1.3.1.3. სსიპ-ის ფორმის პროფესიული სწავლების ცენტრების სასწავლო ინვენტარითა და კომპიუტერული ტექნიკით აღჭურვა;

1.3.1.4. სსიპ-ის ფორმის პროფესიული სწავლების ცენტრების სახელოსნოების რეკონსტრუქცია/რემონტი და სათანადო დანადგარებით აღჭურვა;

1.3.1.5. სსიპ-ის ფორმის პროფესიული სწავლების ცენტრების ინტერნეტის ქსელში ჩართვა;

1.3.2. „პროფესიული განათლება დასაქმებისათვის“ პროგრამის ფარგლებში ფუნქციურად დაუტვირთავი უძრავი ქონების გასხვისება პროფესიული სწავლების ცენტრების დაფუძნების მიზნით;

1.3.3. სახელობო განათლებისა და მომზადების პროგრამების განხორციელება იძულებით გადაადგილებული პირების – დევნილების, პატიმრების, სხვა მსჯავრდებულების, ეთნიკური უმცირესობების, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირების, სხვადასხვა კატეგორიის რისკ-ჯგუფებისა და სოციალურად დაუცველი მოსახლეობისათვის:

1.3.3.1. საჭიროებათა ანალიზი;

1.3.3.2. ამ სფეროში მოღვაწე სამთავრობო, არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციების მუშაობის კოორდინაცია;

1.3.3.3. არსებული პროფესიული სწავლების ცენტრების ინფრასტრუქტურის ადაპტაცია მოძრაობის უნარშეზღუდული ადამიანებისათვის;

1.3.3.4. საინფორმაციო სემინარი პროფესიული სწავლების ცენტრის პერსონალისა და სტუდენტებისათვის ინკლუზიურ განათლებაზე;

1.3.3.5. რეგიონის თემებისათვის მოთხოვნის შესაბამისად ადგილზე მოკლევადიანი არაფორმალური სახელობო კურსების შეთავაზება;

1.3.3.6. პატიმართა პროფესიული განათლების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

1.3.3.7. დაფინანსებისა და მიღების წესის ამოქმედებამდე, სპეციალური პროგრამის დაფინანსება სოციალურად დაუცველი სტუდენტებისათვის;

1.3.3.8. სპეციალური პროგრამის დაფინანსება ეთნიკური უმცირესობების მჭიდროდ დასახლებული რეგიონებისათვის (ფორმალური და/ან არაფორმალური მოკლევადიანი განათლების კურსები);

1.3.4. პროფესიული ორიენტაციისა და კარიერის დაგეგმვის სერვისის გაუმჯობესება:

1.3.4.1. პროფესიული ორიენტაციისა და კარიერის დაგეგმვის სპეციალისტებისათვის ფუნქციების განსაზღვრა;

1.3.4.2. პროფესიული ორიენტაციისა და კარიერის დაგეგმვის სპეციალისტებისათვის ტრენინგების ჩატარება;

1.3.4.3. პროფესიული ორიენტაციისა და კარიერის დაგეგმვის სპეციალისტის საგანმანათლებლო მოდულის შემუშავება;

1.3.4.4. პროფესიული ორიენტაციისა და კარიერის დაგეგმვის სპეციალისტის საგანმანათლებლო მოდულის პილოტირება;

1.3.4.5. საქმიანობის სფეროების მიხედვით კარიერული ინფორმაციის შექმნა;

1.3.4.6. კარიერული საინფორმაციო ვებგვერდის შექმნა;

1.3.5. სახელობო განათლების შესახებ საზოგადოების ინფორმირება:

1.3.5.1. ყველა პროფესიული სწავლების ცენტრის ვებ-გვერდების შექმნა;

1.3.5.2. სახელობო განათლების შესახებ ინფორმაციის გავრცელება სხვადასხვა საშუალებებით.

პრიორიტეტული მიმართულება 1.4 – წინმსწრები განათლების აღიარების მექანიზმების შემუშავება

ატესტაცია გულისხმობს უფლებამოსილი ორგანოს მიერ, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით, წინმსწრები განათლების შემოწმებას და შესაბამისი კვალიფიკაციის დადასტურებას, ასევე უცხო ქვეყანაში მიღებული სახელობო განათ-

ლებისა და მომზადების შეფასებას და კვალიფიკაციის აღიარებას. საატესტაციო ორგანოთა შერჩევის წესს, ასევე ატესტაციის პირობებსა და წესს ადგენს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო.

ამ პრიორიტეტული მიმართულების ფარგლებში იგეგმება შემდეგი ღონისძიებები:

1.4.1. ატესტაციის პირობებისა და წესის შემუშავება;

1.4.2. ატესტაციის პროცესის პილოტირება რამდენიმე დარგში.

ამოცანა 2. სახელობო განათლებისა და მომზადების ხარისხის უზრუნველყოფა

ცოდნაზე დაფუძნებული ეკონომიკის მშენებლობა საქართველოს განათლების სისტემას მწვავე ამოცანებს უყენებს – იყოს მაქსიმალურად მოქნილი და მოერგოს ინოვაციებსა და ახალ მოთხოვნებს. ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების ერთ-ერთი წინაპირობაა შრომის ბაზრის უზრუნველყოფა სათანადო ცოდნისა და უნარების მქონე მაღალპროდუქტიული სპეციალისტებით. სახელობო განათლებისა და მომზადების ეფექტიანი სისტემა უნდა ეყრდნობოდეს ეკონომიკურ და სოციალურ მოთხოვნებს ეროვნულ და რეგიონულ დონეებზე. ამასთანავე, უნდა იყოს სწრაფად ადაპტირებადი ბაზრის ცვალებად მოთხოვნებზე. ხარისხიანი სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემის ჩამოყალიბების პროცესში საქართველო ეყრდნობა საუკეთესო საერთაშორისო და ეროვნულ გამოცდილებას.

საქართველოს სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემის ერთ-ერთი ამოცანაა მისი ერთიან ევროპულ საგანმანათლებლო სივრცესთან დაახლოება და შემდგომი ინტეგრაცია. აქედან გამომდინარე, არსებული სტრატეგია მხარს უჭერს სახელობო განათლებისა და მომზადების ხარისხის უზრუნველყოფის

ევროპაში აპრობირებული მექანიზმების (მაგალითად, „ევროპის ხარისხის უზრუნველყოფის ჩარჩოს (EQARF)“) დანერგვას, რომელიც ადამიანური რესურსებისა და ადამიანური კაპიტალის მდგრად განვითარებას შეუწყობს ხელს.

ამ ამოცანის ფარგლებში პრიორიტეტული მიმართულებებია:

პრიორიტეტული მიმართულება 2.1 – სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამების განმახორციელებელი დაწესებულებების ინსტიტუციური, მატერიალურ-ტექნიკური და ადამიანური რესურსების განვითარების ხელშეწყობა;

პრიორიტეტული მიმართულება 2.2 – სოციალური პარტნიორობის მექანიზმების ჩამოყალიბება რელევანტური საგანმანათლებლო პროგრამების შექმნის მიზნით;

პრიორიტეტული მიმართულება 2.3 – ეროვნულ პროფესიულ კვალიფიკაციათა ჩარჩოსა და პროფესიული სტანდარტების შემუშავება;

პრიორიტეტული მიმართულება 2.4 – ბაზრის მოთხოვნების შესაბამისი და სტუდენტზე ორიენტირებული სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავებისა და სრულყოფის სტიმულირება;

პრიორიტეტული მიმართულება 2.5 – სახელობო განათლებისა და მომზადების ხარისხის შეფასებისა და ხელშეწყობის მექანიზმების დანერგვა.

პრიორიტეტული მიმართულება 2.1 – სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამების განმახორციელებელი დაწესებულებების ინსტიტუციური, მატერიალურ-ტექნიკური და ადამიანური რესურსების განვითარების ხელშეწყობა

სახელობო განათლების ხარისხის ერთ-ერთი მთავარი განმსაზღვრელია შესაფერისი სასწავლო გარემოს არსებობა, მისი შემადგენელი ისეთი კომპონენტებით, როგორებიცაა: საკლასო

და სასწავლო პრაქტიკის ინფრასტრუქტურა, სახელობო განათლებაში დასაქმებული პედაგოგიური კადრები და სასწავლო მასალები, რომლებიც სასწავლო პროცესში გამოიყენება.

ამ პრიორიტეტული მიმართულების ფარგლებში იგეგმება შემდეგი ღონისძიებები:

2.1.1. სახელობო განათლებისა და მომზადების პროვაიდერთა ინფრასტრუქტურის განვითარება (იხ. 1.2.1.);

2.1.2. სასწავლო მასალებისა და სახელმძღვანელოების ხარისხისა და ხელმისაწვდომობის გაზრდა:

– გრანტები სასწავლო მასალების (მათ შორის, ელექტრონული) შექმნის, თარგმნისა და გაუმჯობესებისათვის;

2.1.3. სახელობო განათლების უზრუნველყოფა კვალიფიციური ადამიანური რესურსებით:

2.1.3.1. სახელობო განათლების მასწავლებლების/ინსტრუქტორების მონაცემთა ბაზის შექმნა;

2.1.3.2. სახელობო განათლების ადმინისტრატორების/მასწავლებლების/ინსტრუქტორების მოსამზადებელი საგანმანათლებლო პროგრამების შექმნა;

2.1.3.3. სახელობო განათლების ინსტრუქტორების მოსამზადებელი საგანმანათლებლო პროგრამები (სასწავლო პრაქტიკა) მათი საგნობრივი კომპეტენციების გაზრდის მიზნით;

2.1.3.4. სახელობო განათლების მასწავლებლების/ინსტრუქტორების მოსამზადებელი საგანმანათლებლო პროგრამები მათი პედაგოგიური/ანდრაგოგიური კომპეტენციების გაზრდის მიზნით;

2.1.3.5. სასწავლო და პრაქტიკის გასავლელი სტიპენდიები ან საგანმანათლებლო პროგრამები სახელობო განათლების მენეჯერებისათვის;

2.1.3.6. ადგილობრივი და საერთაშორისო მასწავლებელთა და მკვლევართა ასოციაციების/ჯგუფების ქსელების შექმნისა და გაცვლითი საგანმანათლებლო პროგრამების ხელშეწყობა.

პრიორიტეტული მიმართულება 2.2 – სოციალური პარტნიორობის მექანიზმების ჩამოყალიბება რელიგვანტური საგანმანათლებლო პროგრამების შექმნის მიზნით

სახელობო განათლებაში მნიშვნელოვანია სოციალური პარტნიორობის მექანიზმების ამოქმედება, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს შრომის ბაზრის მოთხოვნებისა და საგანმანათლებლო პროგრამების ურთიერთკავშირი სახელობო განათლების ყველა ეტაპზე: პროფესიული სტანდარტების შემუშავებიდან სახელობო განათლების აღიარებითა და შესაბამისი კვალიფიკაციის მინიჭებით.

მთელი სიცოცხლის განმავლობაში კვალიფიკაციათა და კომპეტენციათა განვითარების *ევროპის სოციალური დიალოგის, ასევე ევროპის სოციალური პარტნიორობის 2002 წელს მიღებული სამოქმედო ჩარჩოების* მიხედვით, სოციალური პარტნიორები შეუცვლელ როლს ასრულებენ პროფესიული კომპეტენციებისა და კვალიფიკაციების განვითარებაში, ატესტაციასა და აღიარებაში ყველა დონეზე.²

ამ პრიორიტეტული მიმართულების ფარგლებში იგეგმება შემდეგი ღონისძიებები:

2.2.1. სახელობო განათლებისა და მომზადების დარგობრივი საბჭოების შექმნა³ და მათი საქმიანობის ხელშეწყობა;

2.2.2 დამსაქმებლებთან ერთად სამეწარმეო პრაქტიკის პირობებისა და წესების (მენტორობა, სასწავლო პროექტები, სტუდენტთა კომპეტენციების შეფასება) მომზადება.

² კოპენაგენის დეკლარაცია, 2002

³ დარგობრივი საბჭო - ეკონომიკური საქმიანობის სახეების შესაბამისი დარგების მიხედვით არსებული საკონსულტაციო ჯგუფები (მიზანშეწონილია არსებობდეს სახელობო განათლებისა და მომზადების ეროვნულ პროფესიულ საბჭოსთან), რომლის შემადგენლობაში შედიან: პროფესიული საქმიანობის შესაბამისი სფეროს ექსპერტები, დამსაქმებლები, პროფესიული გაერთიანებების (ასოციაციები, კავშირები და სხვ.) წარმომადგენლები, სახელმწიფო დაწესებულებათა წარმომადგენლები, პროფესიული სწავლების ცენტრების, უმაღლესი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების წარმომადგენლები. დარგობრივი საბჭოების შემადგენლობა და ფუნქციები განისაზღვრება დარგობრივი საბჭოების დებულებით.

პრიორიტეტული მიმართულება 2.3 – ეროვნულ პროფესიულ კვალიფიკაციათა ჩარჩოსა და პროფესიული სტანდარტების შემუშავება

იმისათვის, რათა სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემამ უზრუნველყოს შრომის ბაზრის მოთხოვნებზე მორგებული სპეციალისტების მომზადება, ის უნდა იყოს ორიენტირებული სწავლის შედეგებზე. კვალიფიკაციების გამართული სისტემის არსებობა კი სწორედ სწავლის შედეგებზე ორიენტაციის წინაპირობაა. კვალიფიკაციების სისტემა ასევე წარმოადგენს შრომის ბაზარზე მუშახელის მოთხოვნისა და მიწოდების ჰარმონიზაციის მექანიზმს. ის უზრუნველყოფს დამსაქმებელთა მოთხოვნის დაკმაყოფილებას ისეთ სამუშაო ძალაზე, რომელიც შეესაბამება დამსაქმებლის წარმატებული ფუნქციონირების ამოცანებს. ამავე დროს, გამართული საკვალიფიკაციო სისტემა ქვეყნის მოქალაქეებს უკეთესად დასაქმებასა და, შესაბამისად, თვითრეალიზაციაში ეხმარება.

ამ პრიორიტეტული მიმართულებით იგეგმება შემდეგი ღონისძიებები:

2.3.1. პროფესიულ კვალიფიკაციათა მოქნილი და ადვილად გასაგები საერთო და დარგობრივი ჩარჩოების შექმნა:

2.3.1.1. შრომის ბაზრის რეგულარული კვლევისა და ანალიზის სისტემის ჩამოყალიბება (პროფესიული ცოდნის, პროფესიული და ზოგადი უნარების კვლევა) და კვლევების განხორციელება საქართველოს ეკონომიკური განვითარებისა და საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროებთან, ადგილობრივ თვითმმართველობის ორგანოებსა და დამსაქმებელთა ასოციაციებთან მჭიდრო თანამშრომლობით;

2.3.1.2. საერთო და დარგობრივ კვალიფიკაციათა ჩარჩოს დონეების დესკრიპტორების ამსახველი დოკუმენტის შემუშავება;

2.3.1.3. პროფესიათა ნუსხის შექმნა;

2.3.1.4. შრომის ბაზრის მოთხოვნების შესაბამისი პროფესიული სტანდარტების შემუშავების ხელშეწყობა;

2.3.1.5. პროფესიული სტანდარტების რეესტრის შექმნა და მათი პოპულარიზაცია მომხმარებლებს შორის.

პრიორიტეტული მიმართულება 2.4 – ბაზრის მოთხოვნების შესაბამისი და სტუდენტზე ორიენტირებული სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავებისა და სრულყოფის სტიმულირება

სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამები უნდა იყოს მაქსიმალურად ორიენტირებული როგორც ქვეყნის ეკონომიკურ საჭიროებებზე, ისე სტუდენტის პიროვნული და პროფესიული განვითარების საჭიროებებზე და უნდა ეყრდნობოდეს შემდეგ პრინციპებს: ფართო არჩევანის საშუალება, სწავლების ორიენტაცია შედეგებზე, შრომის ბაზრის მოთხოვნების ასახვა, სასწავლო-სამეწარმეო პარტნიორობის ხელშეწყობა, სწავლებისა და შეფასების თანამედროვე მეთოდების დანერგვა, ორიენტაცია პრაქტიკაზე, რაც საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავების პროცესში სოციალური პარტნიორობის ჩართულობის აუცილებლობაზე მეტყველებს.

ამ პრიორიტეტული მიმართულების ფარგლებში იგეგმება შემდეგი ღონისძიებები:

2.4.1. ბაზრის მოთხოვნების შესაბამისი, ახალი საგანმანათლებლო პროგრამების შექმნა და დანერგვა:

2.4.1.1. სახელობო საგანმანათლებლო სტანდარტის არსებობა (კორექტირება/შემუშავება);

2.4.1.2. მოდულური სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავება;

2.4.1.3. სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამების დამტკიცება;

2.4.2. პროფესიული განათლების კრედიტების გაანგარიშების წესის შემუშავება;

2.4.3. სასწავლო და სამეწარმეო პარტნიორობის წამახალისებელი მექანიზმების შემუშავება:

2.4.3.1. სემინარი სასწავლო-სამეწარმეო საქმიანობის განვითარების საკითხებზე;

2.4.3.2. სოციალური რეკლამა;

2.4.3.3. თემატური ექსპოები (გამოფენები)/დასაქმების ბირჟები (პროფესიულ სტუდენტთა ცოდნისა და უნარების ჩვენება);

2.4.3.4. დამსაქმებლებთან მუდმივი კონსულტაციების წარმოება მრჩეველთა საბჭოების ფორმირების სახით.

პრიორიტეტული მიმართულება 2.5 – სახელობო განათლებისა და მომზადების ხარისხის შეფასებისა და ხელშეწყობის მექანიზმების დანერგვა

სახელობო განათლებასა და მომზადებაში სწავლისა და სწავლების ხარისხის ამაღლებისა და მუდმივი ზრდისთვის საჭიროა როგორც ხარისხის კონტროლის, ასევე ხარისხის გაუმჯობესების მექანიზმების არსებობა.

კოპენჰაგენის პროცესი ითვალისწინებს საერთაშორისო თანამშრომლობას ხარისხის უზრუნველყოფის მიზნით, რაც გულისხმობს მოდელებისა და მეთოდების, ასევე საერთო კრიტერიუმებისა და პრინციპების ურთიერთგაზიარებას სახელობო განათლებასა და მომზადებაში.⁴ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო განათლების ხარისხის შემოწმებისა და უზრუნველყოფის სფეროში თანამშრომლობს საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, უცხო ქვეყნებთან, მათ სახელობო განათლებისა და მომზადების პროვაიდერებთან და ხელს უწყობს სახელობო განათლებისა და მომზადების პროვაიდერებს ხარისხის უზრუნველყოფის შიდა მექანიზმების შექმნასა და ამოქმედებაში, ასევე სსიპ – განათლების აკრედიტაციის ეროვნული ცენტრის საშუალებით გეგმავს განახორციელოს ხარისხის გარე კონტროლი.

⁴ კოპენჰაგენის დეკლარაცია, 2002

ამ პრიორიტეტული მიმართულებით იგეგმება შემდეგი ღონისძიებები:

2.5.1. სახელობო განათლებაში ხარისხის მართვის კონცეფციის შემუშავება;

2.5.2. პროფესიული სწავლების ცენტრში ხარისხის მართვის შიდა მექანიზმების ფორმირების სტიმულირება:

2.5.2.1. თვითშეფასების სახელმძღვანელოს შემუშავება;

2.5.2.2. პროფესიული სწავლების ცენტრების ადმინისტრატორთა ტრენინგი სახელობო განათლების ხარისხის მართვაში;

2.5.2.3. შიდა შემფასებლებისათვის ტრენინგების ჩატარება;

2.5.2.4 პროფესიული სწავლების ცენტრის ხარისხის მართვის პროცედურების პილოტირება სსიპ-ის ფორმის პროფესიული სწავლების ცენტრებში;

2.5.2.5 სსიპ-ის ფორმის პროფესიული სწავლების ცენტრის განვითარების გეგმების შემუშავება და დამტკიცება მათი სამეთვალყურეო საბჭოების მიერ;

2.5.3. პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების აკრედიტაციის მოსამზადებელი პროცესი:

– სახელობო განათლების ხარისხის მართვის საგანმანათლებლო მოდულის შემუშავება.

ამოცანა 3. თანამონაწილეობის პრინციპზე დამყარებული სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემის მართვისა და ეფექტიანი და სამართლიანი დაფინანსების მოდელის ჩამოყალიბება

საქართველოს ორიენტაცია საერთო ევროპულ ღირებულებებზე აისახება სახელობო განათლებისა და მომზადების სფეროზეც. აუცილებელი ხდება სოციალურ პარტნიორობაზე დაფუძნებული ურთიერთობების დამყარება ყველა დაინტერესებულ სუბიექტთან და ისეთი სისტემის ჩამოყალიბება, რომელშიც პროფესიული ასოციაციები, დამსაქმებლები, კერძო და სახელმწიფო პროვაი-

დერები, პროფესიული კავშირები, სამოქალაქო საზოგადოების სხვა ორგანიზაციები და სახელმწიფო იღებენ ერთობლივ პასუხისმგებლობას სახელობო განათლებისა და მომზადების განვითარებაზე. ასეთი სისტემის არსებობის პირობებში, ყველა დაინტერესებული მხარე სრულფასოვან მონაწილეობას მიიღებს სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემის მენეჯმენტში სხვადასხვა დონეზე და, ამავე დროს, გადაწყვეტილებების საჯაროობის, გამჭვირვალობისა და დაინტერესებული პირებისათვის ხელმისაწვდომობის პრინციპების დაცვით, გაზრდის მართვის ეფექტიანობას და ქმედითობას.

ამ ამოცანის ფარგლებში პრიორიტეტული მიმართულებებია:

პრიორიტეტული მიმართულება 3.1 – სახელობო განათლებისა და მომზადების ყველა დონეზე სოციალური პარტნიორობის პრინციპებზე დამყარებული მართვის მექანიზმების შექმნა და ამოქმედება;

პრიორიტეტული მიმართულება 3.2 – სახელობო განათლებისა და მომზადების ეფექტიანი და სამართლიანობაზე დაფუძნებული დაფინანსების მექანიზმების შექმნა და ამოქმედება.

პრიორიტეტული მიმართულება 3.1 – სახელობო განათლებისა და მომზადების სოციალური პარტნიორობის პრინციპებზე დამყარებული მართვის მექანიზმების შექმნა და ამოქმედება

სახელობო განათლებისა და მომზადების მართვაში სოციალური პარტნიორობის პრინციპი რომ უფრო ქმედითი გახდეს, ფუნქციები შემდეგნაირად უნდა გადაინაწილდეს:

სახელმწიფო – სახელობო განათლებისა და მომზადების პოლიტიკის დაგეგმვა და განხორციელება ყველა დაინტერესებული მხარის ჩართულობით; სახელობო განათლებისა და მომზადების სტრატეგიის ჩამოყალიბება და დამტკიცება; სახელობო განათ-

ლების მონიტორინგისა და შეფასების სისტემის ჩამოყალიბება და ფუნქციონირება; სექტორის მონიტორინგი და ეფექტიანობის შეფასება; შეფასების შედეგად გამოვლენილი პრობლემების აღმოფხვრაზე ორიენტირებული პოლიტიკის განხორციელება; სახელობო განათლების პროვაიდერთა აკრედიტაციის დებულების შემუშავება; პროფესიული კვალიფიკაციების ჩარჩოს შემუშავება და პროფესიული სტანდარტების რეგისტრაცია; სახელობო სპეციალობათა (მათ შორის, რეგულირებადი) ნუსხის დამტკიცება; უცხოური კვალიფიკაციების აღიარების პირობებისა და წესის შემუშავება; საატესტაციო ორგანოთა შერჩევის წესის, ასევე ატესტაციის პირობებისა და წესის დადგენა; სხვადასხვა სახის ნორმატივების მომზადება და დანერგვა; ხარისხიანი სახელობო განათლებისა და მომზადების უზრუნველყოფის ღონისძიებები; დონორების კოორდინაცია;

პროფესიული ასოციაციები და სხვა სოციალური პარტნიორები – სახელობო განათლებისა და მომზადების პოლიტიკის დაგეგმვაში მონაწილეობა; პროფესიული სტანდარტების შემუშავება; სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავებასა და კურს-დამთავრებულთა სერტიფიცირების პროცესში მონაწილეობა; სახელობო განათლების სისტემასა და უშუალოდ სახელობო განათლების პროვაიდერთა მართვაში მონაწილეობა;

სახელობო განათლებისა და მომზადების პროვაიდერები – სახელმწიფო დაფინანსების შესაბამისად სტუდენტთა მომზადების უზრუნველყოფა (აქვთ ეკონომიკური საქმიანობის უფლებაც); სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავება; ბიზნეს-სექტორთან კავშირების დამყარება საწარმოო პრაქტიკის უზრუნველყოფის მიზნით.

ამ პრიორიტეტული მიმართულების ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ღონისძიებები:

3.1.1. სახელობო განათლებისა და მომზადების სექტორის მართვის სისტემის განვითარება;

3.1.1.1. სახელობო განათლებისა და მომზადების ეროვნული პროფესიული საბჭოს ჩამოყალიბება და ფუნქციონირება;

3.1.1.2. სახელობო განათლებისა და მომზადების ეროვნული პროფესიული საბჭოს დებულების შესაბამისად თემატური სამუშაო ჯგუფების ჩამოყალიბება და ფუნქციონირება;

3.1.2 პროფესიული სწავლების ცენტრების ავტონომიურობის ზრდის ხელშეწყობის მექანიზმების შემუშავება და ამოქმედება (სამეთვალყურეო საბჭოების ფორმირება და ამოქმედება):

3.1.2.1. პროფესიული სწავლების ცენტრებში სამეთვალყურეო საბჭოების ფორმირება და ამოქმედება;

3.1.2.2. პროფესიული სწავლების ცენტრებს შორის გამოცდილების გაზიარების ეფექტიანი მექანიზმის ჩამოყალიბების ხელშეწყობა;

3.1.3. სახელობო განათლებისა და მომზადების სფეროში მოქმედი დონორი ორგანიზაციების საქმიანობის კოორდინაცია;

3.1.4. პროფესიული განათლების სფეროსთან დაკავშირებული უწყებების (საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს პროფესიული განათლების განვითარების დეპარტამენტი, სსიპ – მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრი, სსიპ – ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრი, სსიპ – განათლების აკრედიტაციის ეროვნული ცენტრი) ინსტიტუციური განვითარება;

3.1.5. სახელობო განათლებისა და მომზადების მონიტორინგისა და შეფასების სისტემის ჩამოყალიბება;

3.1.5.1. სახელობო განათლებისა და მომზადების მონიტორინგის მექანიზმების ფორმირება;

3.1.5.2. სახელობო განათლებისა და მომზადების სფეროს მმართველობითი გადაწყვეტილებების საინფორმაციო უზრუნველყოფა, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვების მეთოდოლოგიის შემუშავება;

3.1.5.3. სტატისტიკური მონაცემების შეგროვების პროგრამული უზრუნველყოფა;

3.1.5.4. სახელობო განათლების პროვაიდერებში ინფორმაციის მიწოდებისათვის პასუხისმგებელ პირთათვის ტრენინგების ჩატარება მეთოდოლოგიასა და EMIS-ის პროგრამულ უზრუნველყოფაში;

3.1.5.5 სტრატეგიის განხორციელების წლიური მოხსენებები ქვეყნდება და განიხილება დაინტერესებულ მხარეებთან;

3.1.6. სახელობო განათლებისა და მომზადების სექტორის შესახებ კვლევების წახალისება უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებსა და არასამთავრობო, კვლევით ორგანიზაციებში და ამ პროექტებში პროფესიული სწავლების ცენტრების ჩართვის ხელშეწყობა.

პრიორიტეტული მიმართულება 3.2 – სახელობო განათლებისა და მომზადების ეფექტიანი დაფინანსების მექანიზმების შექმნა და ამოქმედება

„პროფესიული განათლების შესახებ“ 2007 წლის 28 მარტის საქართველოს კანონის თანახმად საქართველოს მთავრობა ადგენს პროფესიული განათლების დაფინანსების წესს. ამ წესის შემუშავებამდე სახელმწიფო სახელობო განათლებას პროგრამულად აფინანსებს. სასურველია დაფინანსება მიბმული იყოს კონკრეტულ შედეგზე, რაც შესაძლებელია იყოს ისეთი ინდიკატორები, როგორცაა პროფესიული სწავლების ცენტრებში სტუდენტების მიღების და მათ მიერ საგანმანათლებლო კურსის წარმატებით დასრულების, ასევე, მათი შემდგომი დასაქმების მაჩვენებლები.

სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემას სახელმწიფო ერთ სტუდენტზე გათვლილი ნორმატივის შესაბამისად დააფინანსებს. არაუგვიანეს 2011 წლის იანვრისა, დაიწყება ერთ სტუდენტზე გათვლილი ნორმატივით დაფინანსების პილოტირება პროფესიული სწავლების რამდენიმე ცენტრში. დაფინანსების ამ მოდელის წარმატების შემთხვევაში, ეს დაფინანსების მოდელი

ამოქმედდება როგორც საჯარო, ისე კერძო სამართლის იური-
დიული პირის სტატუსის სახელობო განათლების განმახორ-
ციელებელ ყველა აკრედიტებულ პროვაიდერში.

სახელმწიფო დაფინანსების მოდელის ჩამოყალიბებისას ხელმძღვა-
ნელობს შემდეგი პრინციპებით:

- სტუდენტის არჩევანის თავისუფლება;
- სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამების ღირებულებებს შორის განსხვავებები;
- სოციალურად დაუცველი ჯგუფების საჭიროებები;
- საქართველოს ეკონომიკური (მათ შორის, რეგიონალური) განვითარების პრიორიტეტები.

დაფინანსების ახალი წესის მიზანია, ხელი შეუწყოს სახელობო განათლებისა და მომზადების პროვაიდერთა ჩამოყალიბებასა და განვითარებას, ასევე მათი ეფექტიანობის გაზრდას. სახელობო განათლების პროვაიდერს სახელმწიფო დაფინანსება აკისრებს ვალდებულებას, უზრუნველყოს დადგენილი რაოდენობის ფარგ-
ლებში სახელმწიფოს მიერ განსაზღვრულ ეკონომიკური საქ-
მიანობის სფეროში სტუდენტთა მომზადება. დაფინანსების ახალი წესით განხორციელება ორიენტირებული იქნება ცალკეული სოციალური ჯგუფებისათვის სახელმწიფო დაფინანსებით სახელო-
ბო განათლებისა და მომზადების უზრუნველყოფაზე.

ამ პრიორიტეტული მიმართულების ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ღონისძიებები:

3.2.1. პროფესიული სწავლების ცენტრებში სტუდენტების მიღებისა და დაფინანსების წესის შემუშავება და ამოქმედება:

3.2.1.1. სახელობო განათლების მსურველთა მიღებისა და დაფი-
ნანსების კონცეფციის შემუშავება;

3.2.1.2. მოთხოვნად სახელობო პროფესიებში განათლებისა და მომზადების ღირებულების გამოთვლა;

3.2.1.3. დაფინანსების მოდელის პილოტირება და შეფასება.

პილოტირების შედეგები 2012 წლის ბოლოსათვის

სახელობო განათლებისა და მომზადების ხელმისაწვდომობა და მოქალაქეთა პროფესიული განვითარება

სულ მცირე 6 სსიპ-ის ფორმის პროფესიული სწავლების ცენტრის სასწავლო ინფრასტრუქტურა რეაბილიტირებული და აღჭურვილია;

სახელობო განათლებისა და მომზადების ხელმისაწვდომობა განსაკუთრებული საჭიროებების სტუდენტთათვის იზრდება;

არსებობს სახელობო განათლების პროგრამები სპეციალური საჭიროებების მქონე ადამიანებისათვის; 25 სსიპ-ის ფორმის პროფესიული სწავლების ცენტრის სასწავლო ინფრასტრუქტურა ადაპტირებულია უნარშეზღუდული ადამიანების საჭიროებებისათვის;

პროფესიული სწავლების ცენტრებში ფუნქციონირებს პროფესიული ორიენტაციისა და კარიერის სამსახურები;

ყველა პოტენციურ მომხმარებელს აქვს შესაძლებლობა მიიღოს ინფორმაცია ყველა არსებული საგანმანათლებლო დაწესებულების მიერ შეთავაზებული სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამების შესახებ;

ჩამოყალიბებულია და რამდენიმე სფეროში ფუნქციონირებს წინმსწრები განათლების აღიარების სისტემა.

სახელობო განათლებისა და მომზადების ხარისხი

ჩამოყალიბებულია პროფესიულ კვალიფიკაციათა სისტემა;

არსებობს პროფესიულ კვალიფიკაციათა საერთო და დარგობრივი ეროვნული ჩარჩოები;

შექმნილია პროფესიული სტანდარტების რეესტრი (რეგისტრირებულია სულ მცირე 120 სტანდარტი);

რეგულარულად ტარდება კვლევები პროფესიებზე შრომის ბაზრის მოთხოვნების დასადგენად;

სულ მცირე 80 სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამა არის მოდულური და კრედიტებში დაანგარიშებული და დამტკიცებული;

სსიპ-ის ფორმის პროფესიული სწავლების ცენტრებს აქვს ლიცენზირების პირობების შესაბამისი სასწავლო მასალები და სახელმძღვანელოები; სახელობო განათლების სხვადასხვა დარგში არსებობს სულ მცირე 30 დასახელების თანამედროვე სახელმძღვანელო;

შექმნილია სახელობო განათლების მასწავლებელთა და ინსტრუქტორთა ბაზა და მასწავლებელთა 75%-ს აქვს გავლილი პროფესიული ტრენინგები და/ან სასწავლო პრაქტიკა პედაგოგიურ და საგნობრივ უნარებში;

სსიპ-ის ფორმის პროფესიული სწავლების ცენტრების ადმინისტრაციებს გავლილი აქვთ კვალიფიკაციის ასამაღლებელი კურსები;

პროფესიული სწავლების ცენტრებში დამკვიდრებულია თვითშეფასების პრაქტიკა; სულ მცირე 80% სსიპ-ის ფორმის პროფესიული სწავლების ცენტრებისა მონაწილეობს თვითშეფასებაში.

სახელობო განათლებისა და მომზადების სისტემის მართვა და დაფინანსება

ჩამოყალიბებულია სახელობო განათლებისა და მომზადების ეროვნული პროფესიული საბჭო, რომელიც აერთიანებს სახელობო განათლების დაინტერესებულ მხარეთა ფართო სპექტრს;

სსიპ-ის ფორმის პროფესიული სწავლების ცენტრებში ფუნქციონირებენ სამეთვალყურეო საბჭოები;

შემუშავებული და ამოქმედებულია სახელმწიფო დაფინანსების გადანაწილების ახალი სისტემა; დაფინანსება ორიენტირებულია სახელმწიფო და რეგიონალურ დონეებზე არსებულ ეკონომიკურ და სოციალურ საჭიროებებზე;

მოქმედებს სახელობო განათლების მონიტორინგისა და შეფასების სისტემა; ფუნქციონირებს ინფორმაციის რეგულარული შეგროვებისა და ანალიზის სისტემა, რომელშიც ჩართულია სახელობო განათლების ყველა ლიცენზირებული პროვაიდერი.